

## به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در

گروه هشت کشور در حال توسعه (گروه دی - ۸)»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

منضمون ضمن علی

### مقدمه

بسط و تعمیق روابط حسنه خصوصاً میان کشورهای اسلامی منافعی انکارناشدنی دارد. با این حال، کشورها در زمان الحاق به سازمان‌های بین‌المللی و پذیرا شدن تعهدات بین‌المللی باید ضمن لحاظ منافع ملی، چارچوب‌های قانونی خود را نیز مورد توجه قرار دهند، زیرا عدم توجه به این امر می‌تواند زمینه خدشه به نظامات قانونی ملی را فراهم آورد. گفتنی است که براساس حقوق معاهدات بین‌المللی، دولت‌ها اصولاً پس از تصویب معاهدات نمی‌توانند مغایرت تعهدات وفق اسناد پذیرفته شده با قوانین و مقررات داخلی خود را مستند عدم اجرای تعهدات قرار دهند. پیش‌بینی فرآیند تصویب در نظام‌های داخلی به جهت اطمینان از این مهم است که در نظام حقوقی ایران، وفق اصول هفتادوهمتم و یکصدوبیست‌وپنجم قانون اساسی تصویب معاهدات و الحاق به سازمان‌های بین‌المللی منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی شده است.

### ایراد شورای محترم نگهبان

لایحه حاضر به جهت رفع ایراد اولیه شورای محترم نگهبان، متن «بیانیه استانبول» را که به‌مثابه سند اولیه و تفاهم بر تشکیل نهادی بین‌الدولی است را به لایحه پیشین منضم کرده است. با این حال، ایراد شورای نگهبان ناظر به بند «۱۰» این بیانیه همچنان باقی به نظر می‌رسد. در واقع، بیانیه مزبور بیش از آنکه به اساسنامه سازمان شباهت داشته باشد، همان‌طور که عنوانش حکایت دارد در حد یک بیانیه و تفاهمنامه بوده و از این‌رو، در بند «۱۰»، تصویب سند شورا در خصوص ساختار و عملکرد «دی - هشت» را به آینده موکول کرده است. بدیهی است که مجلس نمی‌تواند به دولت مجوزی مقدم مبنی بر تصویب اساسنامه شورای «دی - ۸» را اعطا نماید.

### نتیجه‌گیری و پیشنهادها

با توجه به آنچه ذکر شد، از آنجا که امکان اصلاح مقرر به صورت یکجانبه توسط جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد و اصلاح آن توسط همه اطراف مستلزم تشکیل کنفرانسی دیگر است چاره‌ای نیست جز اینکه بند «۱۰» به‌گونه‌ای تصویب شود تا متضمن عدول از اصول هفتادوهمتم و یکصدوبیست‌وپنجم قانون اساسی نباشد. در این راستا مصوبه کمیسیون محترم مبنی بر اضافه نمودن عبارت «اجرای بند «۱۰» از طرف جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت اصل هفتادوهمتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است». رافع ایراد شورای نگهبان بود و تصویب آن مورد پیشنهاد است.